

دفت‌ر چه راهنما

رشته‌های تخصصی سطح دو و سه پیوسته و سطح چهار
حوزه علمیه در مرکز تخصصی آخوند خراسانی (ره)

« سال تحصیلی ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴ »

فهرست مطالب:

معرفی مرکز..... ۳

* رشته‌های تخصصی سطح چهار

رشته تخصصی تفسیر تربیتی ۴

رشته تخصصی فقه مقارن..... ۶

* رشته‌های تخصصی سطح دو و سه پیوسته

رشته تخصصی تفسیر و علوم قرآن..... ۸

رشته تخصصی فلسفه و کلام اسلامی ۸

رشته تخصصی اخلاق و تربیت اسلامی ۱۰

مواد آزمون و مصاحبه ورودی ۱۱

شرایط و ضوابط پذیرش ۱۲

باسمه تعالی

مرکز تخصصی آخوند خراسانی^(۵) وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم شعبه خراسان رضوی، مرکزی علمی- آموزشی است که به منظور نهادینه‌سازی آموزش‌های تخصصی علوم و معارف اسلامی، برای طلاب و فراگیران حوزه تأسیس شده است. توسعه ظرفیت انسانی حوزه علمیه در قلمرو آموزش‌های نوآمد اسلامی و تحقیقات ژرف‌نگر، با پرورش کارشناسان دانشوران و پژوهشگران نواندیش، کارآمد و نیاز محور در شاخه‌های مختلف علوم قرآن و حدیث، فقه، کلام، فلسفه، اخلاق و تربیت اسلامی و آگاهی از آخرین دستاوردهای علوم اسلامی و دانش‌های مرتبط، در دستور کار این مرکز قرار گرفته است.

❖ مزایا و تسهیلات:

- اعطای مدرک تخصصی رسمی سطح سه و سطح چهار حوزه علمیه خراسان
- بهره‌مندی از اساتید توانمند کشوری حوزه و دانشگاه و فضای آموزشی مجهز
- برنامه درسی معطوف به افق‌های نوین، پرورش تفکر و تجربه تحقیق
- امکان تدریس دانش‌آموختگان سطح چهار در مرکز و معرفی ایشان به عنوان استاد به مدارس علمیه
- امکان مشارکت و انعقاد قرارداد با طلاب مستعد و توانمند جهت اجرای پروژه‌های آموزشی، پژوهشی، ...
- امکان ادامه تحصیل دانش‌آموختگان سطح سه در مقطع تحصیلی سطح چهار مراکز حوزوی و دکتری در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
- زمینه‌سازی جهت رشد طلاب مستعد از طریق مشارکت در نشست‌های علمی، فعالیت‌های پژوهشی، تشکیل پرونده تخصصی تبلیغ، ...
- بهره‌مندی از کتابخانه تخصصی با بیش از ۷۰.۰۰۰ جلد کتاب در موضوعات مختلف
- بانک چند رسانه‌ای و مشاوره‌های آموزشی و پژوهشی
- اعطای جوایز و کمک هزینه تحصیلی

رشته‌های تخصصی سطح چهار

رشته تخصصی سطح چهار تفسیر تربیتی

❖ مقدمه

رویکرد به آموزش‌های منسجم و رسمی در حوزه تفسیر و علوم قرآن، پس از انقلاب اسلامی، حجتی از داده‌های فراوری شده در این حوزه را دستیاب ساخته و اگرچه همچنان نیازمند تمحض در مسال بنیادین این بحر عمیق خواهیم بود؛ اما سرعت رو به فزونی نیازهای انسان معاصر به وحی و پرسش‌های بی‌پایان او نسبت به چیستی و چگونگی حضور در عالم هستی، ضرورت ورود به حوزه‌های بینارشته‌ای با آموزه‌های قرآنی را انکارناپذیر ساخته است.

«تفسیر تربیتی»، تلاشی است در همین راستا که می‌کوشد، گام‌هایی مؤثر در رونمائی ابعاد و اضلاع تربیت انسان، از دل آیات کریمه الهی بردارد تا زندگی در مسیر درست و افتخار گام بر صراط مستقیم را در دنیای متکثر کنونی، پیش‌روی انسان قرار دهد.

از جمله اهداف تحصیل در این رشته تخصصی، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

❖ اهداف رشته

- افزایش ظرفیت پاسخگویی دانش تفسیر به نیازهای تربیتی انسان معاصر؛
- دستیابی به گزاره‌های تربیتی کاراً از طریق ژرف‌کاوی در بحر عمیق کلام الهی؛
- تمحض در جنبه‌های انسان‌ساز آخرین کتاب الهی با رویکرد به کارآمدی قرآن در حیات انسان؛
- تربیت پژوهشگران بینارشته‌ای توانمند برای تولید دانش واسط میان آموزه‌های منیع قرآن و پرسش‌های بنیادین انسان؛
- افزایش ظرفیت تربیتی و انسان‌سازی حوزه، با ابتناء بر میراث تفسیری مسلمانان.

❖ ساختار کلی دوره

رشته تخصصی سطح چهار تفسیر تربیتی، از ۱۲۰ واحد درسی تخصصی، عمومی و پیشنیاز تشکیل شده که در مدت چهار سال تحصیلی، در سه طیف دروس، ارائه می‌شود:

- درس عمومی با احتساب پایان‌نامه به ارزش ۷۸ واحد نظری و عملی.
- درس تخصصی به ارزش ۲۲ واحد درسی نظری و عملی.
- درس پیشنهادی به ارزش ۲۰ واحد درسی نظری و عملی.

❖ جدول دروس تخصصی:

تعداد واحد	عنوان درس	تعداد واحد	عنوان درس
۱	تفسیر موضوعی ۲ (انسان شناسی قرآنی)	۲	مبانی، ساختارها و روش‌های تفسیر تربیتی
۳	تفسیر تخصصی ۱ (تربیت اخلاقی و عبادی)	۲	تعلیم و تربیت اسلامی (مبانی و اهداف تربیتی با رویکرد قرآنی)
۳	تفسیر تخصصی ۲ (تربیت اخلاقی)	۲	تعلیم و تربیت اسلامی ۲ (اصول و روش‌های تربیتی با رویکرد قرآنی)
۳	تفسیر تخصصی ۳ (تربیت عاطفی)	۲	تعلیم و تربیت اسلامی ۳ (عوامل و موانع تربیتی با رویکرد قرآنی)
۲	تفسیر تخصصی ۴ (تربیت اجتماعی سیاسی)	۲	تفسیر موضوعی ۱ (شخصیت و بهداشت روان از دیدگاه قرآن)

❖ جدول دروس پیشنهادی:

تعداد واحد	عنوان درس	تعداد واحد	عنوان درس
۲	روان شناسی تربیتی	۲	آشنایی با ماهیت و منابع علوم تربیتی
۲	جامعه شناسی تعلیم و تربیت	۲	با رویکرد انتقادی مکتب‌های فلسفی و آراء تربیتی
۲	اصول و نظریه‌های برنامه آموزشی و درسی	۲	روان شناسی عمومی
۱	اصول و فنون مشاوره دینی	۲	روان شناسی شخصیت
۲	آشنایی با روش‌های تحقیق در علوم تربیتی	۲	روان شناسی اجتماعی
۱	مسائل و چالش‌های جهانی در عرصه تعلیم و تربیت	۱	روان شناسی تربیتی

❖ مواد آزمون و مصاحبه ورودی:

منابع آزمون	ضریب	مواد
جزئین ۲۹ و ۳۰ از تفسیر المیزان	۴	تفسیر قرآن کریم
روش‌شناسی تفسیر؛ محمود رجبی	۳	روش‌شناسی تفسیر قرآن
۱. «تعلیم و تربیت در اسلام»: آیت‌الله مرتضی مطهری؛ ۲. «مبانی تربیت؛ از مجموعه ادب الهی»: آیت‌الله مجتبی تهرانی؛ ۳. «مسئولیت و سازندگی»: استاد علی صفائی‌حائری.	۴	علوم تربیتی
متون تفسیری	۲	تجزیه ترکیب

«رشته تخصصی سطح چهار فقه مقارن»

❖ اهداف رشته

- پرورش دانشوران مسلط بر رویکرد مقارن در فقه و مبانی اجتهاد، با محوریت فقه اهل بیت علیهم‌السلام و مقایسه با سایر مذاهب فقهی، و آشنا با نظام‌های مبتنی بر فقه مانند حقوق؛
- تربیت متخصصان لازم جهت تحقیق و بررسی انتقادی مذاهب فقهی و پاسداری از حریم فقه اهل بیت علیهم‌السلام در برابر شبهات گوناگون به ویژه از ناحیه سلفیه؛
- تقویت مباحث روش‌شناختی و رویکردهای مطالعاتی تطبیقی و میان‌رشته‌ای، و توسعه دیدگاه‌های کل‌نگرانه و نظام‌واره از فقه در حوزه؛
- توسعه ظرفیت حوزه در رویکردها و روش‌های مقارن برای تولید علمی در مسیر استنباط احکام و نظام‌های اقتصادی، اجتماعی، حقوقی و سیاسی مورد نیاز جامعه اسلامی.

❖ ساختار کلی دوره

رشته تخصصی سطح چهار فقه مقارن، از ۱۰۸ واحد درسی تشکیل شده است که با احتساب رساله در چهارسال تحصیلی ارائه و به شرح زیر تقسیم‌بندی می‌شود:

- درس پیشنیاز به ارزش ۱۶ واحد نظری و عملی
- درس مبانی کلامی، فقهی، حقوقی و سیاست به ارزش ۲۲ واحد نظری
- درس اصول فقه مقارن به ارزش ۲۴ واحد نظری
- درس فقه استدلالی مقارن به ارزش ۲۴ واحد نظری
- درس دانش و ابزار پژوهش به ارزش ۴ واحد عملی
- رساله به ارزش ۱۸ واحد درسی

❖ جدول دروس سطح چهار فقه مقارن

ساعت حضوری	واحد	عناوین دروس	ساعت حضوری	واحد	عناوین دروس	سال تحصیلی
	۴	فلسفه علم حقوق		۴	درک متون عربی با تاکید بر فقه	دروس پیش‌نیاز (۱۶ واحد):
	۳	قواعد فقه فریقین/۱(شیعه)		۳	مبانی رجالی و حدیثی فریقین/۱(شیعه)	
		---		۲	شناخت سلفیه	
۶۴	۴	قواعد فقه فریقین/۱(شیعه)	۹۶	۶	خارج اصول ۱ (مباحث الحکم الشرعی، اجتهاد- تنويع الدليل الشرعی، الفوارق بين الاصول اللفظیه، حجیت ظهورات الفاظ، کتاب و السنه	سال اول ۲۴ واحد/ ۳۸۴ ساعت حضوری
۴۸	۳	مبانی رجالی و حدیث شناسی فقهی فریقین ۱ (شیعه)	۹۶	۶	خارج فقه ۱ (فقه عبادات ۱، ۲)	
۳۲	۲	روش‌ها و مکاتب فقهی معاصر	۴۸	۳	مذاهب فقهی	
۶۴	۴	قواعد فقه فریقین/۲ (اهل تسنن)	۹۶	۶	خارج اصول ۲ (نسخ‌الادله و توضیقاتها، المتشابه و المحکم، دلالة الفعل، سنه الصحابی، حجية الاجماع، الشهرة، سيره)	سال دوم ۲۴ واحد/ ۳۸۴ ساعت حضوری
۳۲	۲	مبای رجالی و حدیث شناسی فقهی فریقین ۲ (اهل سنت)	۹۶	۶	خارج فقه ۲ (فقه احوال شخصی و فقه سلوک اجتماعی)	
۳۲	۲	شناخت سلفیه	۶۴	۴	فلسفه علم حقوق / پیش‌نیاز	
۱۲۸	۴	درک متون عربی معاصر	۹۶	۶	خارج اصول ۳ (القياس، الاستحسان، مقاصد الشريعة، المصالح المراسله، سد الذرائع و فتح الذرائع، البرائة الشرعية)	سال سوم ۲۰ واحد/ ۳۸۴ ساعت حضوری
۶۴	۴	مبانی کلامی اجتهاد در فریقین	۹۶	۶	خارج فقه ۳ (فقه معاملات و ابواب و مستحاثات فقه قضا و جزا)	
۳۲	۲	فقه سیاسی معاصر	۹۶	۶	خارج اصول ۴ (مبادئ تعارض الادله، اسباب اختلاف الاحاديث، التعارض غير المستقر، التعارض المستقر)	سال چهارم ۲۲ واحد/ ۴۱۶ ساعت حضوری
۶۴	۴	نظام قضایی و اصول دادرسی تطبیقی	۹۶	۶	خارج فقه ۴ (مستحدثات فقه سیاسی، فقه معاملات و فقه طب)	
-	-	----	۱۲۸	۴	متون فقه اسلامی به عربی معاصر	
-	-	---	-	۱۸	رساله	سال پنجم

❖ مواد آزمون و مصاحبه ورودی:

مواد	ضریب	منابع آزمون
اصول فقه	۴	کفایة الاصول (آخوند محمد کاظم خراسانی): المقصد السادس: فی القطع / فی حجية ظواهر الألفاظ / حجية الخبر الواحد؛ المقصد السابع: فی الاستصحاب؛ المقصد الثامن: فی تعارض الأدلة و الأمارات یا: دروس فی علم الاصول، الحلقة الثالثة (شهید سید محمد باقر صدر): از ابتدا تا اول الدلیل الشرعی، الوظيفة فی حالة العلم الاجمالي، و الخاتمة فی تعارض الأدلة الأصول العامة للفقہ المقارن (سید محمد تقی حکیم): بحوث تمهیدیة (۳)؛ أصول الفقہ المقارن: الباب الأول؛ القياس / الاستحسان / المصالح المرسله / فتح الذرائع و سدها
فقه	۴	المکاسب (شیخ مرتضی انصاری): از ابتدای کتاب البیع تا شروط المتعاقدين الانصاف فی مسائل دام فیها الخلاف (شیخ جعفر سبحانی): الوضو، فی کتاب و السنه، السجود علی الأرض، الجمع بین الصلاتین، متعة النساء
کلیات و قواعد فقه	۲	دروس تمهیدیة فی القواعد الفقهية (شیخ باقر ایروانی): قاعدة لاتعداد / قاعدة لا ضرر / قاعدة لا خرج / قاعدة بد
ادبیات عرب	۱	نهج البلاغه: تجزیه و ترکیب متن انتخابی

رشته‌های تخصصی سطح دو و سه پیوسته

«رشته تخصصی سطح دو و سه پیوسته تفسیر و علوم قرآن»

❖ اهداف رشته

- شناخت تفصیلی از دیدگاه‌ها و نظریات پایه در حوزه تفسیر و علوم قرآن
- شناخت تفصیلی از تاریخ و علوم قرآن
- تسلط کامل بر درک و تحلیل منابع اصیل حوزه تفسیر و علوم قرآن
- توانایی تحلیل و مقایسه دیدگاه‌ها و نظریات قرآن پژوهان مسلمان
- توانایی تحقیق و نگارش مقالات علمی ترویجی

❖ ساختار کلی دوره

- رشته تخصصی سطح سه تفسیر و علوم قرآن، از ۱۵۰ واحد درسی تخصصی و عمومی تشکیل شده است که در شش نیم‌سال تحصیلی ارائه و به دو بخش اصلی قابل تقسیم است:
- دروس عمومی با احتساب پایان‌نامه به ارزش ۷۲ واحد نظری و عملی
 - دروس تخصصی به ارزش ۷۸ واحد درسی نظری و عملی

«رشته تخصصی سطح دو و سه پیوسته فلسفه و کلام اسلامی»

❖ اهداف رشته

- شناخت تفصیلی دیدگاه‌ها و نظریات پایه در فلسفه‌های مشاء، اشراق و متعالیه
- شناخت تفصیلی تاریخ تحولات فلسفی در جهان اسلام
- تسلط کامل بر درک و تحلیل منابع اصیل فلسفی در جهان اسلام
- توانایی کافی برای صورت‌بندی دعاوی و دلایل فلسفی
- توانایی تحلیل و مقایسه دیدگاه‌ها و استدلال‌های فلسفی در جهان اسلام
- توانایی تحقیق و نگارش مقالات علمی ترویجی

❖ ساختار کلی دوره

- رشته تخصصی سطح سه فلسفه و کلام اسلامی از ۱۸۰ واحد درسی تشکیل شده است که در شش نیم‌سال تحصیلی ارائه و به دو بخش اصلی قابل تقسیم است:
- دروس عمومی با احتساب پایان‌نامه به ارزش ۷۶ واحد نظری و عملی
 - دروس تخصصی به ارزش ۱۰۴ واحد درسی نظری و عملی

«رشته تخصصی سطح دو و سه پیوسته اخلاق و تربیت اسلامی»

❖ اهداف رشته

۱. زمینه سازی برای دستیابی به نظریه های تربیتی اخلاقی مبتنی بر هویت اسلامی و ایرانی؛
۲. توانمندسازی طلاب در شناسایی مبانی تربیتی و اخلاقی بر اساس آموزه های دینی و ارائه مدل های تربیت؛
۳. شناخت و روزآمدسازی آرا و روش های تربیتی متفکران مسلمان؛
۴. شناخت مکاتب اخلاقی و تربیتی دانشمندان مسلمان و معرفی آن به مجامع علمی؛
۵. شناخت آرای نظریه پردازان مطرح و توانمندی طلاب در نقد علمی نظریه های تربیتی معاصر؛
۶. تربیت افراد توانمند در زمینه تحقیق و نظریه پردازی و تدریس در زمینه های اخلاق و تربیت اسلامی؛
۷. آماده سازی دانش پژوهان برای مقاطع بالاتر.

❖ ساختار دوره

رشته تخصصی سطح ۳ اخلاق و تربیت اسلامی، علاوه بر ۶۰ واحد درسی عمومی (فقه و اصول) دارای ۸۵ واحد تخصصی، ۳ واحد مهارتی، ۶ واحد پیش نیاز و ۶ واحد پایان نامه است.

مواد آزمون و مصاحبه ورودی رشته‌های سطح دو و سه پیوسته:

منابع آزمون	امتیاز	ضریب	سؤال	مواد	ارزشیابی
دارندگان مدرک سطح دو: فرائد الاصول (شیخ انصاری): مبحث قطع و ظن و ابتدای اجماع دارندگان مدرک سطح یک (فقط یک متن به انتخاب طلبه، پاسخ داده شود): - اصول فقه (مرحوم مظفر): تا پایان باب سابع مقصد سوم (انتهای سیره) - الوسیط: تا ابتدای مقصد ثامن، تعارض ادله - حلقه ثانیه: تمام کتاب	۱۰	۱	۱۰	اصول فقه	آزمون کتبی مشترک برای تمامی رشته‌ها مجموع ۶۰ امتیاز
دارندگان مدرک سطح دو: المکاسب المحرمه (شیخ انصاری) دارندگان مدرک سطح یک: درسنامه فقه یا دروس تمهیدیه و یا الروضه البهیة (المتاجر، الاجاره، النکاح، الطلاق، الشفعه، الصلاه، الحج، الخمس، القضاء، الجهاد، المضاربه، الوقف، الغصب، الرهن)	۱۰	۱	۱۰	فقه	
صرف: در حد صرف ساده نحو: در حد مبادئ العربیه ج ۴	۴۰	۲	۲۰	صرف و نحو کاربردی	
متن تفسیری میزان (علامه طباطبائی) سوره اسرا	۸۰	۴	۲۰	تفسیر قرآن	آزمون کتبی رشته تفسیر و علوم قرآن مجموع ۱۴۰ امتیاز
درسنامه علوم قرآنی سطح ۲ (جوان آراسته)	۳۰	۲	۱۵	علوم قرآن	
تهذیب البلاغه مجمع الفکر الاسلامی	۳۰	۲	۱۵	بلاغت	
مقصد ثالث و سادس کشف المراد	۳۰	۳	۲۰	کلام	آزمون کتبی رشته فلسفه و کلام اسلامی مجموع ۱۴۰ امتیاز
المنطق (مرحوم مظفر)	۳۰	۳	۲۰	منطق	
بخش «فلسفه و حکمت» از خدمات متقابل اسلام و ایران (مرتضی مطهری)	۲۰	۳	۱۰	تاریخ فلسفه	
متون کلاسیک رشته منتخب	۳۰			درک متون	مصاحبه مشترک برای تمامی رشته‌ها مجموع ۱۰۰ امتیاز
آشنایی کامل با اصطلاحات پایه رشته منتخب / آشنایی با تاریخ و عالمان برجسته رشته منتخب	۳۰			شناخت رشته انتخابی	
هر مقاله علمی مرتبط چاپ شده: ۱۵ امتیاز و چاپ نشده یا چاپ شده غیر مرتبط ۱۰ امتیاز	۲۵			توانایی و تجربه پژوهش	
رتبه های تحصیلی، حفظ قرآن، دیگر زبان ها، زی طلبگی	۱۵			سایر امتیازات	

شرایط و ضوابط پذیرش

شرایط پذیرش

- تابعیت جمهوری اسلامی ایران و التزام عملی به ولایت فقیه
- سلامت جسمی، صلاحیت اخلاقی و داشتن حداقل ۴۰ سال سن
- سطح دو و سه پیوسته: سوابق موفق تحصیلی در حوزه علمیه، حداقل اتمام سطح یک (تحصیلات بالاتر دارای اولویت است)
- سطح چهار: داشتن مدرک تحصیلی سطح سه
- تبصره: تکمیل تعهدنامه ارائه مدرک تا ابتدای آغازین نیمسال تحصیلی برای داوطلبانی که مدرکشان آماده نیست.
- داشتن پرونده رسمی تحصیلی (یا انتقالی) در مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان
- قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی
- تعهد به تحصیل تمام وقت

زمان و مراحل پذیرش

- مهلت ثبت نام: ۱۵ اسفند ۱۴۰۴ به صورت اینترنتی از طریق وبگاه Maalem.ir
- آزمون ورودی: اردیبهشت ۱۴۰۴

مدارک ثبت نام پس از قبولی در مصاحبه

- تصویر کارت ملی و یک قطعه عکس پشت نویسی شده
- داشتن مدرک تحصیلی سطح سه برای پذیرفته شدگان سطح چهار
- گواهی اتمام سطح یک حوزه یا اشتغال به تحصیل در پایه هفتم و بالاتر برای پذیرفته شدگان سطح دو و سه پیوسته
- سایر گواهی‌های لازم مطابق با جدول امتیازات مصاحبه

تذکرات مهم

- مدت تحصیلی در رشته‌های سطح چهار، چهار سال با احتساب رساله و در رشته‌های سطح سه پیوسته، پنج سال (معادل ۱۰ نوسمال) بدون احتساب پایان نامه است.
- دانش پژوهان پذیرفته شده، مجاز به تحصیل هم زمان در سایر مراکز آموزشی حوزوی و دانشگاهی نیستند.

نشانی و شماره تلفن

مشهد مقدس، چهارراه خسروی، خیابان آیت الله خزعلی، نبش خیابان آیت الله طبسی، دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، طبقه اول، مرکز تخصصی آخوند خراسانی (ره)
اداره امور آموزشی و تهذیب

تلفن تماس: ۰۵۱۳۲۲۳۳۸۰۲ و ۰۵۱۳۲۲۱۸۱۰۴